
**A MAB akkreditációs elvárásai, SZAKMAI BÍRÁLATI SZEMPONTJAI (SzBSz)
 alapképzési szak/szakirány indításának véleményezésében**
Hatályos: 2022. október 21-től

<u>Tartalom:</u>	<u>Oldal</u>
HASZNÁLT FOGALMAK ÉS ÉRTELMEZÉSEK	2
I. A KÉPZÉS TARTALMA	4
I.1. A tanterv	
I.2. A tantárgyi programok, tantárgyleírások	
I.3. A képzési folyamat (<i>módszerek, eszközök, eljárások</i>)	
I.4. Idegen nyelven tervezett képzés	
II. A KÉPZÉS SZEMÉLYI FELTÉTELEI	5
II.1. A szakfelelős, szakirány felelősök	
II.2. A szakon oktatók	
II.3. Az oktatók személyi-szakmai adatai	
II.4. Az idegen nyelven tervezett képzés	
III. SZAKINDÍTÁS INFRASTRUKTURÁLIS FELTÉTELEI	7
IV. A KÉPZÉSI LÉTSZÁM ÉS KAPACITÁS	7
V. A SZÉKHELYEN KÍVÜL, NEM MAGYARORSZÁGON INDÍTANDÓ KÉPZÉS	7
VI. A TÁVOKTATÁSI KÉPZÉSI FORMA SPECIÁLIS FELTÉTELEI	9

Jogszályi háttér:

A MAB a szakok indítása szakmai bírálati szempontjainak (SzBSz) összeállításánál kiindulási alapnak tekinti a nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény (Nftv.) vonatkozó rendelkezéseit és e törvény végrehajtási rendelete, a 87/2015. Korm. rend. (Nftv. vhr.) vonatkozó előírásait, különösen az 5. mellékletében foglaltakat, valamint A felsőoktatási szakképzések, az alap- és mesterképzések, valamint hitéleti képzések a 2022/23-as tanévtől alkalmazandó képzési és kimeneti követelményei című dokumentum vonatkozó előírásait.

Emellett kiemelt figyelemmel van az Európai Felsőoktatási Térség minőségbiztosításának sztenderdjei és irányelvei (European Standards and Guidelines, ESG) alapul vételére, különösen az ESG 1.3–6. pontjaiban foglaltakra.

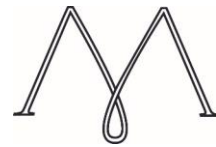

AZ AKKREDITÁCIÓS MEGÍTÉLÉSBEN HASZNÁLT ÉS MAB ÉRTELMEZÉST IGÉNYLŐ FOGALMAK

Tartalmi vonatkozású fogalmak

<p>ismeretkör: komplex, több féléves tantárgy, vagy legfeljebb 12 kreditnyi ismeretanyagot felölelő, szakmailag, szakterületileg összetartozó tantárgyak/tantervi egységek csoportja</p>
<p>tantárgy: a tanterv részét képező, egy vagy több félévhez kapcsolódó, ismeretek közlésére, készségek kialakítására, begyakorlására alkalmas oktatási egység. A tantárgyhoz kötődő tananyagot a hallgatók <u>részben</u> a tanterv szerint a tárgyhoz rendelt tanórákon, gyakorlati foglalkozáson való részvétellel, <u>részben</u> további otthoni, önálló munkával sajátítják el. A tantárgyhoz kapcsolódó követelmények sikeres teljesítését – a <i>kritériumként előírtak kivételével</i> – a hozzárendelt kreditek ismerik el.</p> <p>A tantárgy <i>választhatóság szempontjából</i> lehet:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) <i>kötelező</i> (az adott szakon, szakirányon/specializáción mindenki számára előírt); b) <i>kötelezően választható</i> (megadott kínálatból előírt választási lehetőség); c) <i>szabadon választható</i> (korlátozás nélkül¹ kitölthető kredit- és órakeret)
<p>speciális tantervi egység: szakmai gyakorlat (pl. <i>klinikán, kórházban, terepen, tangazdaságban</i> stb.), szakdolgozat</p>
<p>törzsanyag: a kötelező és a kötelezően választható ismeretek. Nem törzsanyag az esetleges specializációs modul (differenciált ismeretek) és a szabadon választható tárgyak</p>
<p>szakmai ismeretkör: az adott szakképzettség megszerzése szempontjából meghatározó ismeretek együttese</p>
<p>elméleti ismeret: meghatározó mértékben elméleti tudást célzó tananyag, az elsajátítására alkalmas ismeretátadási (pl. <i>előadás</i>) és ismeretellenőrzési (pl. <i>kollokvium, tesztvizsga</i> stb.) módokkal</p>
<p>gyakorlati ismeret: elméleti tudás gyakorlatba ültetése, vagy eleve gyakorlati/készség jellegű ismeret, az elsajátítására alkalmas ismeretátadási (pl. <i>gyakorlat, szeminárium</i> stb.) és ismeretellenőrzési módokkal (pl. <i>gyakorlati jegy, projektmunka bemutatása, prezentáció</i> stb.)</p>

¹ Nftv. vhr. 87/2015. Korm. rend. 54. § (2) A képzési és kimeneti követelmények szerint megszerezhető kompetenciák alapján meghatározott tanterv kötelező, kötelezően választható és szabadon választható tantárgyakból, tantervi egységekből, továbbá kritériumkövetelményekből épül fel. Szabadon választható tantárgy esetében a felsőoktatási intézmény nem korlátozhatja a hallgató választását a felsőoktatási intézmények által meghirdetett tantárgyak körében.

A személyi feltételeket érintő fogalmak

<p>a szakon oktatók: a tantervben szereplő elméleti, ill. gyakorlati órákon oktatási feladatot ellátó személyek, akik alkalmazási típus alapján lehetnek:</p> <p>T, R: az adott felsőoktatási intézményben (FOI) közalkalmazotti jogviszonyban, munkaviszonyban, vagy ezekkel azonos elbírálás alá eső jogviszonyban, teljes munkaidőben (T), illetve részmunkaidőben (R) oktatói², tanári, tudományos kutatói, vagy más (pl. <i>mérnök, könyvtáros stb.</i>) munkakörben</p> <p>E: egyéb módon az oktatásba bevont, pl. megbízási jogviszony³ keretében alkalmazottak (<i>óraadó, prof. emer.</i>), az „intézményhez (FOI) tartozás”, a személyi feltételek elsődleges megítéléséhez figyelembe vehetőség szempontjából lehet:</p> <p>A: aki az Nftv. 26. §. (3) bekezdés szerint⁴ az érintett felsőoktatási intézményt jelölte meg⁵ írásos nyilatkozatában. Ezzel az adott intézménynek „akkreditációs” nyilatkozatot tett oktatónak (A) minősül, a FOI működési feltételei (pl. szakindítás személyi feltételei) meglétének megítélésénél figyelembe vehető.</p> <p>V: „vendégoktató”: más FOI-nek írt, vagy sehol sem írt alá „akkreditációs” nyilatkozatot, így a vonatkozó jogszabályi személyi feltételek⁷ megítélésénél nem vehető figyelembe.</p>
<p>szakfelelős: a szak tartalmáért, a teljes képzési folyamatért felelős, hatáskörrel rendelkező oktató</p>
<p>szakirány felelős: a szakon belül önálló szakképzettséget eredményező, speciális szaktudást biztosító képzés tartalmáért, a szakirányos képzési folyamatért felelős oktató</p>
<p>ismeretkör felelős: az ismeretkör tantárgyai oktatásának szervezéséért, fejlesztéséért, összehangolt oktatásának biztosításáért felelősséget vállaló oktató</p>
<p>tantárgyfelelős: a tantárgy oktatásának szervezéséért, fejlesztéséért felelős oktató</p>
<p>törzs-oktatók: a törzsanyag ismeretköreinek intézményi elsajátítását lehetővé tevő tantárgyak oktatói</p>

² A felsőoktatási intézményben létesíthető oktatói munkakörök: tanársegéd, adjunktus, főiskolai, ill. egyetemi docens, főiskolai, ill. egyetemi tanár, mesteroktató. Ld. Nftv. 27. § (1)

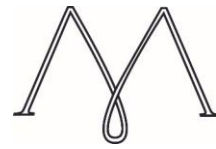
³ Nftv. 25. § (3) Megbízási jogviszony keretében az oktatói feladat akkor látható el, ha a tevékenység jellege ezt megengedi, továbbá a végzett munkára fordított idő nem haladja meg a teljes munkaidő hatvan százalékát (a továbbiakban: óraadó oktató). Az óraadó oktató alkalmazásánál a 24. § (5) és e § (2) bekezdésében foglaltakat alkalmazni kell. Megbízási jogviszony létesíthető továbbá az eseti, nem rendszeres oktatói feladatokra. A felsőoktatási intézmény a vele közalkalmazotti, illetve munkaviszonyban álló személlyel a munkakörébe nem tartozó oktatói feladatok ellátására megbízási jogviszonyt létesíthet.

⁴ Nftv. 26. § (3) Az oktató – függetlenül attól, hogy hány felsőoktatási intézményben lát el oktatói feladatot – az intézmény működési feltételei meglétének mérlegelése során egy felsőoktatási intézményben vehető figyelembe. Az oktató, írásban adott nyilatkozata határozza meg, hogy melyik az a felsőoktatási intézmény, amelyiknél figyelembe lehet őt venni. A nyilatkozat meglétét a fenti értelmű nyilatkozatot adottaknak a FOI rektora által hitelesített (oktatóknál a FIR számokat is megadó) listája igazolja, amely a MAB-hoz véleményezésre eljuttatott beadvány része.

⁵ A FOI-ban foglalkoztatott esetében ún. első helyen foglalkoztatott oktató

⁶ Átlépő szándéknyilatkozó: létesülő intézménybe lépés, vagy más okból történő átlépésnél az új, vagy másik FOI nak átlépő szándéknyilatkozatot adott oktató, aki egy adott FOI-ban A oktató, ugyanakkor más, pl. létesítés alatt álló FOI által benyújtott szakindítási kérelemben úgy szerepel, mint aki ebben a másik intézményben szándékozik majd A oktató lenni. Ez esetben csatolni kell a korábbi/addigi intézménye rektorának nyilatkozatát arról, hogy az illető oktató ezen szándékáról tudomása van, az oktató neki adott nyilatkozata visszavonása megtörténik/megtörtént. (E rektori nyilatkozat nélkül az illető oktató az új, vagy másik FOI kérelmében akkreditációs szempontból egyáltalán nem vehető figyelembe!)

⁷ Lásd Nftv. vhr. 87/2015. Korm. rend. 5. melléklet

I. A KÉPZÉS TARTALMA

(A jogszabályban (87/2015. Korm. rend. 5. melléklet) előírtakat aláhúzott, dőlt betűk jelölik)

A szak képzési és kimeneti követelményeiben (KKK) leírtakat teljesítse

I.1. Az intézmény által a szakra kidolgozott tanterv.

I.2. a tantárgyi programok, tantárgyleírások szakmai tartalma, azaz:

- a „Szakmai jellemzők” (KKK 8. pont) alatt megadott, a szakot felépítő, a szakképzettséghez vezető tudományágak, szakterületek, ill. az ezeket megjelenítő ismeretkörök/tantárgyak a tantervben felismerhetően jelenjenek meg, és a jelzett kredit-tartományokban legyenek;
- a „Képzési cél” (KKK 7. pont) szerinti, ott előírt kimeneti kompetenciák (tudás, képesség, attitűd, autonómia és felelősség) hallgatók általi elérését biztosítsa az adott képzési időn belül megvalósíthatóan.

I.3. A tervezett képzési folyamat (módszerek, eszközök, eljárások) – a bemutatásból megítélhetően – biztosítsa:

- a tanulástámogatásnak a hatékony ismeretszerzéshez megfelelő intézményi eszközrendszerét (*tananyag, tanszéklet, tutor/mentor rendszer...*), az adott képzéshez alkalmas oktatási módszertant, figyelemmel az ESG 1.3 alábbi előírásaira is:
  - ✓ figyelembe veszi a hallgatók és szükségleteik sokféleségét, rugalmas tanulási útvonalakat tesz lehetővé számukra;
  - ✓ a szak sajátosságaihoz illeszkedően használ többféle pedagógiai módszert, különféle tanítási módokat vesz figyelembe és alkalmaz, ahol az helyénvaló
  - ✓ autonóm tanulói öntudatra bátorít, miközben gondoskodik a megfelelő oktatói irányításról és támogatásról;
- a szak jelzett orientációjával⁸ összhangban lévő mértékű gyakorlati képzés szakszerű körülményeit, szervezettségét az intézményben zajló és az intézményen kívüli (*szakmai gyakorlat*) képzés során is,
- az ismeretellenőrzési, értékelési módszerei, eljárásai (beleértve a záróvizsgát is) alkalmasságát a valós hallgatói tudás és teljesítmény mérésére. Ehhez ismeri a létező teszt- és vizsgamódszereket (ld. ESG 1.3) és a szak sajátosságaihoz illeszkedően alkalmazza azokat.
- A képzés során külföldi részképzés céljából a tantervbe épített, nemzetközi hallgatói mobilitásra felhasználható időszak, mobilitási ablak álljon rendelkezésre.
- A képzés jellemzőiről készüljön a hallgatók számára elérhető tanulmányi tájékoztató kiadvány.

I.4. Az idegen nyelven folytatni tervezett képzésre is érvényesek a szakra vonatkozó KKK előírásai (az Nftv. 51.§ (2) bekezdése⁹ figyelembe vételével).

A képzés tanterve a magyar nyelvű képzésével a szakképzettség szempontjából meghatározó ismeretkörök tekintetében – az esetleges specializációra is tekintettel – egyezzen meg. Csak indokolt, a KKK-ban rögzített képzési cél és az előírt kompetenciák együttesének megvalósulását nem veszélyeztető eltérések fogadhatók el.

⁸ A felsőoktatási szakképzések, az alap- és mesterképzések, valamint hitéleti képzések a 2022/23-as tanévtől alkalmazandó képzési és kimeneti követelményei 1. melléklet 5. pont:

- a) kiemelten elméletorientált, amelyben az elméleti jellegű ismeretátadás aránya 70–80 százalék,
- b) elméletorientált, amelyben az elméleti jellegű ismeretátadás aránya 60–70 százalék,
- c) kiegyensúlyozott, amelyben az elméleti jellegű ismeretátadás aránya 40–60 százalék,
- d) gyakorlatorientált, amelyben a gyakorlati jellegű ismeretszerzés aránya 60–70 százalék

kiemelten gyakorlatorientált, amelyben a gyakorlati jellegű ismeretszerzés aránya 70–80 százalék.

⁹ 51. § (1) A felsőfokú tanulmányok befejezését igazoló oklevél kiadásának előfeltétele a sikeres záróvizsga, továbbá - ha e törvény másképp nem rendelkezik - az előírt nyelvvizsga letétele.

(2) Az (1) bekezdésben foglaltakat - a záróvizsga kivételével - nem kell alkalmazni, ha a képzés nyelve nem a magyar nyelv.

II. A KÉPZÉS SZEMÉLYI FELTÉTELEI

(A jogszabályban (87/2015. Korm. rend. 5. melléklet) előírtakat aláhúzott, dőlt betűk jelölik)

Szakfelelős, szakirány-felelős¹⁰ **AT**

- Az intézménynek „akkreditációs” nyilatkozatot adott, ott teljes munkaidőben foglalkoztatott (AT), tudományos fokozattal rendelkező oktató, egyetemi/főiskolai tanár vagy docens.
- Szakmai kompetenciája, kutatási területe összhangban legyen a szak/szakirány képzési programjával, e szakterületen igazolt szakmai gyakorlottsággal és teljesítménnyel bírjon.
- Egyidejűleg egy szakért/szakirányért felelős¹¹, a szakon/szakirányon legalább egy szakmai ismeretkör, vagy szakmai tantárgy, legalább 8 kredit értékű ismeretanyag felelőse, részvétele annak oktatásában érdemi és meghatározó.
- A szakindítás időpontjától számítva egy képzési ciklus befejezéséig 70. életévét nem tölti be.

A szakon oktatók

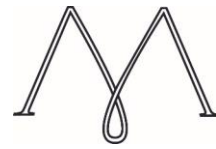
- a) **Ismeretkör – felelős **AT, AR, AE**** – ismeretkörbe nem tartozó, önálló tantárgynál tantárgyfelelős
- Felelős olyan AT, ill. AR oktató, vagy egyéb módon az oktatásba bevont személy (AE) lehet, aki legalább 3 éves oktatói gyakorlattal rendelkezik, és szakmai kompetenciája, kutatási/oktatásfejlesztői irányultsága összhangban van az ismeretkörrel, tantárggyal/tantárgyakkal, amely(ek)nek felelőse.
  - **A törzsanyag ismeretköreinek**, illetve („önálló”) tantárgyainak **felelősei legalább 50%-ban tudományos fokozattal rendelkező oktatók**.
  - **Egy oktató legfeljebb három – akár több szakon is előírt – ismeretkör (max. 3x12 kr.) felelőse lehet.** Tantárgyfelelősként is ez a 36 kredit értékű ismeret a felső határa a felelősi terhelésnek¹² egy oktatóra nézve az intézményben, úgy, hogy a szakon a felelősöknek legfeljebb 50%-a felelhet 25 kredit ismeretnél többért.
  - Az ismeretek átadásában és számonkérésében a felelős részvétele érdemi – az ismeretkör legalább egy tantárgyára, ill. legalább 3 kredit értékű ismeretanyagra kiterjedő.
  - Elméleti szakmai ismeret (ismeretkör/tantárgy) felelőse tudományos fokozattal bíró, szakmailag kompetens oktató.
  - Gyakorlati ismeret (**szakmai ismeretkör**/tantárgy) **felelőse** az adott ismeretkörrel/ tantárggyal összhangban lévő, **igazolt** oktatói és **szakmai gyakorlattal bíró oktató**. Tudományos fokozattal nem rendelkező oktató a szak törzsanyagának ismeretkörei/tantárgyai közül összesen legfeljebb 15 kredit értékű ismeretanyagnak lehet felelőse.
  - A 30 kreditet elérő specializációnak legyen intézményi felelőse, aki AT vagy AR oktató, a jelzett speciális ismeretek szakértője, és ezen ismeretkörök legalább egy tantárgyának (ill. min. 5 kredit ismeretnek) felelőse és oktatója is.

Több szakon/karon (intézményben) oktatott AZONOS SZAKMAI TARTALMÚ TANTÁRGY / ISMERETKÖR az akkreditációs megítélésnél EGYSZER SZÁMÍT!

¹⁰ A szakfelelősi és szakirány-felelősi elvárásoknak már a kérelem benyújtásának időpontjában mindenben teljesülni kell, átlépő szándéknyilatkozat (ld. a HASZNÁLT FOGALMAK, ÉRTELMEZÉSEK-nél) nem fogadható el!!

¹¹ A KKK-ban feltétel nélküli bemenetűként jelölt alapszakra épülő mester szak esetén ezen alapszak (vagy szakiránya) és mesterszak felelőse lehet ugyanaz a személy. Szakmai azonosság esetén a nem tanári, diszciplináris mesterszak felelőse és az osztatlan tanárszakon az azonos diszciplináris szakmai modul (szakpár-tag) felelőse lehet ugyanaz a személy.

¹² A speciális tantervi egységeknek (szakmai gyakorlat, szakdolgozati szeminárium, témavezetői konzultáció) van intézményi felelőse a szakon, de a felelős "kredit-terhelésébe" e tantervi egységekhez rendelt kreditek nem számítanak bele.

b) A szak összes intézményi oktatója AT, AR, AE, V

- **A képzés „törzs-oktatóinak” legalább 75%-a az intézmény foglalkoztatott oktatója (AT/AR)**
- **Az intézményben folytatott gyakorlati foglalkozások vezetőinek legalább 50%-a az intézmény teljes munkaidőben foglalkoztatott oktatója (AT)**
- A felelősökön túl a képzésbe bevont oktatóktól is elvárt, hogy szakmai kompetenciájuk összhangban legyen a tantárggyal/tantárgyakkal, melyeknek oktatásában részt vesznek.
- Oktatói terhelésük (*oktatásra fordított idő*) tekintetében az Nftv. 26. § (1) pontban¹³ foglaltak az irányadók.
- Vendégoktatók (V) részvétele az oktatásban: legfeljebb 8 kredit értékű ismeretanyag/fő, 2 tantárgy/fő oktatásába való bevonására terjedhet ki.

Az oktató személyi-szakmai adatai

A képzésben résztvevő oktatók személyi-szakmai adatlapján közltekből, jelzett publikációiból az illető oktatóról legyen megállapítható az alábbiak teljesülése, megléte:

- szakmai kompetenciája¹⁴ a gondozott, oktatott tantárgyhoz, illetve ismeretkörhöz kapcsolódik,
- az elsősorban elméleti-szakmai ismeretek oktatóinak szaktudományos/szakmai fejlesztői tevékenysége ezen ismeretkörben eredményes, az alapszintű ismeretek átadását megfelelő minőségben biztosítja,
- a szakképzettség szempontjából döntő fontosságú gyakorlati szakmai ismeretkörök felelőseinek oktatóinak, illetve gyakorlatvezetőinek igazolt a szakmai gyakorlata, gyakorlottsága.

Az idegen nyelven (is) tervezett képzés

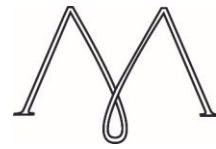
Az idegen nyelven folyó képzés oktatói:

- szakmai felkészültség, kvalifikáció tekintetében feleljenek meg a magyar nyelvű képzéssel szemben támasztott személyi feltételeknek,
- rendelkezzenek előadóképes idegennyelv-tudással; melynek bizonyítéka lehet:
  - anyanyelvként bírt nyelvtudás, vagy
  - felsőfokú nyelvvizsga (a csak gyakorlatot vezető oktatóknál elegendő középfokú), vagy
  - legalább fél éves, vagy rendszeres (felkéréses, meghívásos) külföldi, adott nyelvterületi oktatási, vagy
  - legalább 1 éves aktív, dokumentált hallgatói tapasztalat; vagy
  - legalább 6, az adott idegen nyelven tartott konferencia előadás.

¹³ Nftv. 26. § (1) Az oktató a heti teljes munkaidejéből – két egymást követő tanulmányi félév átlagában – egyetemi vagy főiskolai tanári munkakörben legalább heti nyolc, docensi munkakörben legalább heti tíz, adjunktus, tanársegéd és mesteroktató munkakörben legalább heti tizenkét órát köteles a hallgatók felkészítését szolgáló előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció megtartására (a továbbiakban: tanításra fordított idő) fordítani. Az oktató munkaideje legalább húsz százalékában tudományos kutatást – a művészet, művészetközvetítés és sporttudomány képzési területen művészeti vagy sportszakmai tevékenységet – folytat, továbbá a hallgatókkal való foglalkozással, tudományos kutatással le nem kötött munkaidőben – munkaköri feladatként – a munkáltató rendelkezései szerint ellátja mindazokat a feladatokat, amelyek összefüggnek a felsőoktatási intézmény működésével és igénylik az oktató szakértelmét. A tudományos kutatási tevékenység eredményére vonatkozó adatokat a Magyar Tudományos Akadémiáról szóló 1994. évi XL. törvény 3. § (1) bekezdés o) pontjában meghatározott nemzeti tudományos bibliográfiai adatbázisban (a továbbiakban: Adatbázis) rögzíteni kell.

¹⁴ Az adott szakterületi szakmai kompetencia meglétének ismérvei:

- adekvát szakképzettség (diploma) és/vagy tudományos fokozat/cím,
- a szakterülethez kötődő publikációk, kutatások, fejlesztések
- szakterületi tantárgy oktatásában több éves gyakorlat

III. A KÉPZÉS INDÍTÁSÁNAK INFRASTRUKTURÁLIS FELTÉTELEI

(az idegen nyelven folyó képzésekre is)

- Folyamatosan biztosíthatók legyenek az infrastrukturális alapfeltételek, azaz:
  - a mindenkori hallgatói létszámnak megfelelő elhelyezés (tantermek, laboratóriumok, tanszéki helyiségek) a hallgatók, oktatók és segéderők számára – a képzések igényeinek megfelelően,
  - a képzés **oktatási eszköztára**,
  - a képzést szolgáló szervezeti, hivatali struktúra működtetése.
- Biztosítottak legyenek a képzés orientáltságának megfelelő gyakorlati képzés feltételei, azaz a gyakorlati oktatás számára rendelkezésre álló infrastruktúra, tárgyi és eszközös feltételek, gyakorlólhelyek. **Ha az egybefüggő szakmai gyakorlatot a felsőoktatási intézménnyel kötött együttműködési megállapodás alapján jogi személy vagy gazdálkodó szervezet biztosítja, akkor szükséges a szándéknyilatkozat a szakmai gyakorlólhelyektől, amelyekkel a felsőoktatási intézmény a képzés indításakor együttműködési megállapodást köt.**
- **Az intézményi könyvtár állománya és szolgáltatásai biztosítsák a tantárgyi programok kötelező irodalomjegyzékében felsorolt könyvek és szakirodalom elérhetőségét minden hallgató számára**, valamint korszerű szolgáltatásokat nyújtson az informatikai hálózat, amelyhez a hallgatók rendszeresen és szervezett formában hozzáférhetnek.
- Biztosítottak legyenek a szakdolgozatok, diplomamunkák elkészítésének szakmai (kutatási, tervezési, mérési stb.) feltételei.
- Az idegen nyelven folytatandó oktatásban is biztosítottak legyenek a fenti infrastrukturális és egyéb tárgyi feltételek (pl. oktatási segédanyagok az adott idegen nyelven) megfelelő mennyiségben és minőségben.

IV. Székhelyen kívül, nem Magyarországon indítandó képzés

A székhelyen kívüli képzésben való szakindítási szempontok a fenti általános [I.-V. fejezet] elvárásokon túlmenően a következők.

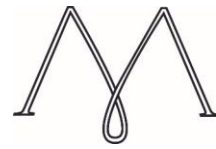
- A székhelyen kívüli képzésben a szakmai törzsanyag ismeretei körében a valós oktatási feladatokat – részben vagy egészben – ellátók legalább 50%-ban a székhelyen is folyó képzés oktatói legyenek. A további, bevont oktatók lehetnek a képzési hely adottságait kihasználó, a szakmai kompetenciát illetően ugyancsak megfelelő oktatók.
- A székhelyen kívüli képzésben vegyenek részt helyi illetőségű, a hallgatók számára rendszeresen elérhető oktatók, köztük legyen egy helyi, magáért a székhelyen kívüli képzésért felelős oktató, aki helyi kérdésekben önálló intézkedési hatáskörrel bír. (A véleményező bizottságok mérlegelésére van bízva, hogy a székhely és a képzés helyszíne függvényében milyen megoldást fogadnak el.)
- A székhelyen kívüli képzés infrastruktúrája önmagában (helyben) biztosítsa a színvonalas képzésnek megfelelő tárgyi feltételeket.

V. Távoktatási képzési forma speciális feltételei

A szakindításra **távoktatási** formában a fenti általános [I.-V. fejezet] elvárásokon túlmenően a következők érvényesek. Távoktatási tagozaton képzés minden tudományágban folytatható, ha az ismeretanyag távoktatási formában történő átadása mind az elméleti, mind a gyakorlati képzés során megvalósítható, és biztosítja az ismeretelsajátítást, a képességek fejlesztését, valamint a kompetencia építés gyakorlatát. Biztosítani kell azt, hogy a hagyományos oktatási formákkal azonos tartalmú és értékű diploma kerüljön kiadásra.

1. A távoktatási szervezeti egységre vonatkozó elvárások

- Korszerű logisztikai és oktatástechnológiai módszerek alkalmazása. A gyakorlatban meglévő irányzatok közül bármelyiket követheti az intézmény, az akkreditációs megítélésben egyik irányzat sem kap preferálást. Meg kell határozni, hogy a képzés folyamatában az egyes modulok tartalmának elsajátítása

mennyi egyéni tanulási időt, konzultációt stb. igényel.

- A tananyag önálló elsajátításának megfelelő támogatásához biztosítani kell a folyamatos és színvonalas tananyagellátást, a tananyagokhoz való hozzáférést, valamint a konzultációs lehetőségeket.
- A hallgatók számára a teljes képzési időre vonatkozó tanulmányi tájékoztatót kell kiadni, amelyet a félévenkénti részletes tanulási útmutatók egészítenek ki. Ismertetni kell a kötelezően és a választhatóan rendelkezésre álló médiumokat (nyomatott, elektronikus stb.).

2. A (nyomatott és/vagy elektronikus) tananyagcsomagokkal szembeni elvárások

- A tananyagcsomagok legyenek összhangban a képzés céljával, a tantervvel és a tantárgyi leírásokkal.
- A tananyag tartalma, szerkezete és nyelvezete legyen alkalmas az ismeretek egyéni elsajátítására.
- A tanulási útmutatóknak konkrét javaslatokat kell tartalmazniuk a hallgatók tanulási stratégiájára vonatkozóan, megkönnyítendő az egyéni tanulási folyamat és az önellenőrzés megszervezését.
- A tananyagokat a könnyebb megértés és a folyamatos önellenőrzés érdekében egészítsék ki nyomtatott és/vagy elektronikus segédletek.

3. Az ellenőrzés – értékelés rendszere

- Képezze a teljes tananyagcsomag szerves részét,
- Alkalmazkodjon az egyéni tanulás módszeréhez (önellenőrzés, konzultáció, informatikai alapon történő kapcsolattartás, évközi beszámoló, vizsga).
- Záróvizsgára csakis az intézmény székhelyén kerüljön sor, és a záróvizsga bizottságnak legyen külső, szakmailag elismert tagja.

4. A konzultáció

- Legyen a távoktatás szerves része, segítse elő a távoktatási tananyag hatékony elsajátítását.
- Biztosítása kötelező, előadással nem helyettesíthető, során az infokommunikációs infrastruktúra használatát is biztosítani kell.
- Hatékonyságának javítása érdekében az intézmény konzultációs központot hozhat létre.

5. A képzés személyi feltételei

A szakfelelős, szakirány-felelős, tantárgyfelelős oktatókra vonatkozó általános elvárásokon (II. fejezet) túl a távoktatási képzésben a speciális feladatokat ellátókkal szembeni elvárások:

Tananyagfelelős: Teljes- vagy részmunkaidőben foglalkoztatott (AT/AR), aki hitelt érdemlően igazolja, hogy részt vett távoktatási tagozati képzéshez szükséges speciális felkészítésben.

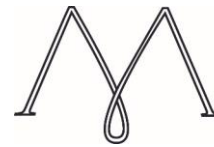
Tutorok irányítója: Teljes munkaidőben foglalkoztatott (AT), aki legalább öt éves távoktatási tapasztalattal rendelkezik.

Tutor: Egy tutorhoz egyidejűleg (egy szemeszterben) legfeljebb 50 hallgató és legfeljebb 3 tantárgy gondozása tartozhat.

6. Infrastrukturális feltételek

- A távoktatásban kiemelt jelentőségű a hatékony egyéni tanulást, az intézmény és a hallgató közötti folyamatos kapcsolattartást biztosító távoktatási keretrendszer megléte. A rendelkezésre álló tananyaggal a keretrendszert fel kell tölteni
- A tananyag folyamatos korszerűsítéséhez tananyagfejlesztő háttérrel kell biztosítani.
- Az intézmény székhelyétől földrajzilag elkülönült konzultációs központ(ok)nak megfelelő informatikai háttérrel, szakkönyvtárral és a gyakorlati oktatás számára gyakorló hellyel kell rendelkeznie.

A távoktatási, speciális fogalmak értelmezése

<p>Konzultáció Olyan módszer, amely előkészíti, illetve segíti a hallgatók önálló tanulását, és a tananyag elsajátításával kapcsolatos egyéni problémáiknak tisztázását. Lehet: bevezető, eligazító, a tanulmányi idő alatt rendszeresen tartott, összefoglaló (pl. vizsga előkészítő) konzultáció.</p>
<p>Oktatástechnológia</p> <ul style="list-style-type: none"> • a tanítási-tanulási folyamat hatékony megtervezése és irányítása; • a képzési cél megvalósításához és a tartalomhoz legmegfelelőbb módszerek, eszközök kiválasztása; • az audiovizuális, elektronikus információhordozók kutatása, fejlesztése, megvalósítása; • az eredmények diagnosztizálása és értékelése.
<p>Tananyagfelelős A tananyagfelelős szakmailag kompetens oktató (AT, AR), aki a távoktatási képzési formához is igazodva irányítani tudja a tananyagfejlesztést.</p>
<p>Tananyagcsomag Tanulási eszközök egységes egészet alkotó – tárgyasult vagy/és virtuális formában megjelentetett – együttese, amelyek a rendszerszervezés és folyamatszervezés követelményeinek megfelelően tanítási módszereket is tartalmaznak.</p>
<p>Tanulmányi útmutató A hallgató számára készül, a képzés egészét és részeit összefüggéseiben és célrendszerében bemutató, a követelményrendszert ismertető tájékoztató füzet, amelyet a hallgató a képzés megkezdésekor megkap.</p>
<p>Tanulási útmutató A tanuló számára készül, a tantárgy vagy a modul anyagának elsajátítását segíti, tájékoztatást ad a képzés menetéről, részéről és módszereiről. Időbeosztást ajánl, előírja a feladatok beküldési időpontját és a konzultációs lehetőségeket, megjelölve azok helyét és időpontját. Útmutatást ad a tanulás folyamatos és önálló szervezéséhez és értékeléséhez. Terjedelme változó, 1-2 laptól vékony füzetig.</p>
<p>Távoktatás Sajátos információ-technológiai és kommunikációs taneszközök, valamint ismeretátadás-tanulási módszerek használatával az oktató-hallgató interaktív kapcsolatára és az önálló hallgatói munkára épülő képzés, amelynek időtartamát, az ismeretátadás és a tanulmányok teljesítése ellenőrzésének formáit a hallgatóval kötött – egyéni tanulmányi rendre vonatkozó – megállapodásban a felsőoktatási intézmény határozza meg.</p>
<p>Távoktatási segédlet A tananyag elsajátítását segítő – nyomtatott vagy multimédiás – eszközök. Pl.: szöveggyűjtemény, album, szótár, táblázat, film-részlet, Interneten elérhető linkek, kísérleti eszközök stb.</p>
<p>Távoktatási keretrendszer (képzési menedzsment rendszer) A távoktatási keretrendszer (képzésmenedzsment rendszer) a szerver-kliens architektúrában működő digitális hálózaton belül szerveralkalmazásként funkcionáló informatikai alkalmazás (szoftver), melynek feladata az elektronikus távoktatás (e-learning) szervezése, a képzési folyamat működtetése (a képzéseknek, elektronikus tananyagoknak a tanuló számára történő eljuttatása) és mindezek értékelése. A rendszer alkalmazásának középpontjában a hallgató(k)nak az elektronikus képzéseken – a képzési célok elérése érdekében – történő tevékenységének megszervezése és lebonyolítása áll.</p>
<p>Tutor A tutor a hallgatók személyes, szakmai tanácsadója, irányítója egy adott tananyag/modul önálló tanulással történő elsajátításában. Gépi vagy személyes megjelenésű „partner” a tanulásban, akivel a hallgató párbeszédet folytathat, vitatkozhat. A hallgatók segítése részben előre megtervezett módon és időpontokban (személyesen, telefonon) történik, részben pedig folyamatos e-mail-es és/vagy fórumos kapcsolattartás keretében valósul meg. Mindkettőt a tutor látja el. Egyik kapcsolattartási forma sem privilegizált!</p>